

SEPTEMBRIS/OKTOBRIS 2015
Nr. 9/10 (243/244)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Par visdažādāko jaunu "ražu", ko šovasar naski vākušas pašvaldību čaklās "bitītēs",
lasiet žurnāla 30.-89. lpp.

SOCIĀLĀ DARBA UN VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANAS TĪKLS

Zane Dūze,
projekta sabiedrisko
attiecību eksperte

Kopš 2013. gada nogales Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) īsteno Norvēgijas Finanšu instrumenta atbalstītu projektu **"Lietprātīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana"**. Projekta ietvaros izveidoti četri pašvaldību tematiskie sadarbības tīkli, kas ir diskusiju platforma pašvaldību savstarpējai pie redzes apmaiņai, datu analīzei un katrai pašvaldībai piemērotākā risinājuma meklēšanai.

Viens no sadarbības tīkliem veltīts pašvaldību **sociālajam darbam un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanai**. Tā kā šajā jomā aktuālo un diskutējamo jautājumu ir daudz, izveidoti divi apakštīkli: T2-1 apakštīks "Inovācijas sociālajā darbā, sociālo pakalpojumu jomā, veselības aprūpes veicināšanā pašvaldības konkurētspējas uzlabošanai" un T2-2 apakštīks "Vai pašvaldībai nepieciešama sociālā uzņēmējdarbība un kā to labāk attīstīt". Sadarbības, salīdzināšanas un mācīšanās procesā iesaistīti politiķi un speciālisti no 21 pašvaldības – tas nozīmē, ka tīkla ietvaros rīko tās sanāksmes, diskusijas un praktiskais darbs ir aktīvs un interesants.

Katrā no četriem projekta ietvaros izveidotajiem sadarbības tīkliem ir sava koordinators, vadītājs un padomdevējs vienā personā. Pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīklā tā ir LPS padomniece veselības un sociālajos jautājumos **Ilze Rudzīte**. Tīkla koordinators ir tā persona, kurai skaidri jāredz projekta mērķis un sava tīkls jeb, kā sarunās bieži saukt – "tīkliņš", un tas mērķtiecīgi jāvirza. Dalībnieku debatēs jāsaklausa jautājumi, kas ir īpaši aktuāli un interesanti visiem. Jājūt, kādi dati un informācija varētu būt nepieciešama pašvaldību politikas veidošanā.

Projekts paredzēts galvenokārt pieredzes un zināšanu iegūšanai, lai pašvaldības tās tālāk izmantotu savu iedzīvotāju labā. Tomēr iesaistīšanās sadarbības tīklos ir abpusēji un savstarpēji noderīgs un bagātinošs pro-

cess. Vērtīgu informāciju un jaunas idejas savam darbam iegūst arī tīkla koordinators – gan praktisku informāciju un "sazemējumu" ar realitāti, gan paplašina un nostiprina kontaktus ar pašvaldībām. Savā atbalsta un sadarbības lokā var iekļaut jaunus dalībniekus ar, iespējams, svaigāku skatu uz problēmām un aktualitātēm. Tā ir informācija, ko tālāk izmantot, cīnoties par pašvaldībām svarīgiem jautājumiem.

Šajā gadā tīkla dalībnieki tikušies gan Rīgā, Pašvaldību savienībā, gan iesaistītajās pašvaldībās – Jelgavā, Daugavpilī, kā arī Daugavpils, Skrundas, Ogres, Iecavas, Raunas, Gulbenes un Tukuma novados. Tieši ārpus LPS telpām notikušās projekta aktivitātes projekta partneri novērtējuši visaugstāk, atzīmējot, ka, viesojoties pie kolēgiem citās pašvaldībās, iegūstama visvērtīgākā pieredze un noderīgākās idejas. Šogad sanāksmēs diskutēts par pašvaldības pienākumiem sociālo pakalpojumu sniegšanā un veselības veicināšanas nodrošināšanā, pašvaldības lomu veselības infrastruktūras attīstībā lauku vidē, pašvaldības un valsts institūciju sadarbību, apgūta pieredze inovatīvu pakalpojumu ieviešanā. Tāpat runāts arī par sociālo darbu un veselības aprūpi stratēģiskās vadības procesā, mārketinga izmantošanu sociālajā darbā un tematu, kurā ir gan daudz iespēju, gan neskaidrā – sociālo uzņēmējdarbību.

Kā viens no praktiskajiem uzdevumiem izvēlēta sociālo darbinieku noslodzes mērīšana. Lai to paveiktu,

vispirms nepieciešams rūpīgi un detalizēti vienoties par kritērijiem – kuru profesionālu darbs tiek mērīts, kā klasificēti gadījumi, cik ilgā laikposmā veicami mērījumi un pats galvenais – kādēļ un ar kādu mērķi tas tiek darīts.

Projekta dalībnieki – sadarbības tīklos iesaistītie speciālisti un politiķi atzīst, ka Joti vērtīgu pieredzi un iedvesmu savam darbam var iegūt, sanāksmu ietvaros apmeklējot citu pašvaldību sociālās aprūpes iestādes un izmantojot iespeju izjautāt to vadītājus un darbiniekus. Tā sanāksmu ietvaros apmeklēti Tukuma novadā esošie dienas centri "Saime" un "Saimīte" un kopienas centrs "Mūsimājas", Higiēnas centrs, dienas centrs "Integra" personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem, dienas centrs "Atbalsts" personām ar psihiskām saslimšanām, Atkarību profilakses punkts un Krīzes centrs Jelgavā, krīzes centrs vardarbībā cietušiem bērniem "Laipas", Ģimenes atbalsta dienas centrs, dienas centrs "Saime" un HIV/AIDS profilakses punkts Ogrē, Gatartas pansionāts Raunā un Gulbenes sociālās aprūpes centrs "Siltais". To, kādā veidā iespējama veiksmīga pašvaldības un valsts institūciju sadarbības iespeju izmantošana personām ar garīgās attīstības traucējumiem sociālo pakalpojumu sniegšanā, sanāksmes dalībnieki varēja vērot valsts sociālās aprūpes centra "Latgale" filiālē "Kalkūni".

Projekta partneris – Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija – dalās savās zināšanās ne tikai mācību braucienu laikā, bet arī piedaloties projekta aktivitātēs Latvijā. Vienā no sociālo un veselības jautājumu tīkla sanāksmēm ar savu pieredzes stāstu piedalījās Norvēģijas Darba un labklājības pārvaldes (NAV) vadītājs **Steinars Hansens**. Pārvalde, kas nesen

reorganizēta un piedzīvojis pārmaiņas, savā darbībā balstās uz principu, ka galvenais atbildīgais par savu dzīvi ir klients pats; tikai gadījumos, kad nepieciešams, palīgā nāk Labklājības pārvalde. Lai sociālās palīdzības sistēma darbotos, palīdzības saņēmēji jāuztver kā "eksperti", kuri paši spēj lemt un darboties, turklāt līdzdalība no klienta puses savas situācijas uzlabošanā ir obligāts priekšnosacījums palīdzības saņemšanai.

Norvēģija pazīstama ar relatīvi augsto nodokļu ieņēmumu finansēto dāsno Ziemeļvalstu labklājības modeli, kura ideāls ir sociālā solidaritāte un drošība visiem, vienāda pieejamība veselības un sociālajiem pakalpojumiem, augsta līmeņa labklājības nodrošinājums, aprūpe sociāli atstumtajām un viegli aizskaramajām sabiedrības grupām un savstarpēja uzticēšanās starp sabiedrību un pārvaldi. Tomēr arī Norvēģija nav leiputrija, un tuvākajos gados paredzami lieli izaicinājumi. Celsies bezdarba līmenis, jau tagad šajā valstī ir augstākais slimības pabalstu saņēmēju skaits un augstākais invaliditātes pabalsta līmenis starp Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) valstīm, un tāpat kā citur Eiropā darbaspēks noveco un uz katru pensionāru paliek arvien mazāk strādājošo. Tāpat sociālās palīdzības sistēmas darbiniekiem galvu lauzīt liek jauni cilvēki bez pabeigtas izglītības, imigranti ar vājām valodas zināšanām un ilgstoši slimojos.

Viens no projekta galarezultātiem būs salīdzināmo datu bāzes izveide pašvaldību veikspējas analizēšanai, novērtēšanai un uzlabošanai. Datubāzē būs apkopoti sākotnējie dati par pašvaldību darbību tīklā izvēlētajās tēmās, indikatori iesaistīto pašvaldību veikspējas savstarpējai salīdzināšanai, kā arī pieredzes apraksti. Lai projekts būtu dzīvotspējīgs, tīkla koordinatoram jāturpina strādāt arī pēc tā noslēguma, izmantojot izveidoto un piepildīto datubāzi, kas pastāvīgi jāatjauno un jāpapildina ar aktuālu informāciju.

Projekts ilgs līdz 2016. gada 30. aprīlim. Projekta partneri ir arī Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija (*Kommunesektorens organisasjon - KS*) un Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA). Projekta aktualitātēm, tajā skaitā tīkla sanāksmju atklāto daļu norisei varat sekat līdz arī projekta mājaslapā: <http://ms.lps.lv/>.

Projekts "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana" tiek īstenots, izmantojot 2,12 miljonu EUR piešķirumu no Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.-2014. gada perioda programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm". Projekta mērķis ir stiprināt institucionālo kapacitāti un cilvēkresursu attīstību valsts, vietējā un reģionālā līmenī, izveidojot ilgtspējīgu "mācīties salīdzinot" sistēmu, kas balstīta uz salīdzināmās bāzes metodes principiem un izmanto salīdzināmo datu bāzi pašvaldību veikspējas uzlabošanai. Lai nostiprinātu pašvaldību lietpratīgu pārvaldību, "mācīties salīdzinot" sistēmas ietvaros tiks iekļauta arī pašvaldību stratēģiskās vadīšanas ieviešana, par pamatu izvēloties pašvaldību mārketingu kā vienu no stratēģiskās vadīšanas formām.